

ТРУДНОЩІ ПЕРЕКЛАДУ ФУТБОЛЬНОГО СЛЕНГУ

Футбол – феномен, який давно вийшов за рамки простої гри та перетворився на соціокультурне явище, що забезпечує постійне зростання його популярності, а разом сприяє збільшенню кількості унікальних виразів та термінів, які швидко стають функціональними одиницями футбольного дискурсу. Мільйони людей щодня переглядають футбольні матчі та читають спортивні статті, а розвиток сучасних технологій лише примножує кількість такого контенту, що потребує адекватного перекладу.

Футбольний дискурс був об'єктом дослідження таких науковців, як Ю. Струганець [6], І. Процик [5], В. Максимчук [3] та ін. Однак, футбольний сленг досі залишається маловивченим явищем. З огляду на це, метою нашого дослідження є виявлення способів перекладу футбольного сленгу шляхом зіставлення англомовних сленгових одиниць та їхніх українських відповідників.

Матеріалом дослідження послугувала стаття “*Football phrases: 101 slang terms, idioms and meanings explained*”, опублікована на вебсайті Goal, що присвячений футбольній тематиці. Для виявлення способів перекладу сленгізмів ми використовували “*Кембриджський словник*” (“*Cambridge Dictionary*”) [7]. У випадку відсутності варіантів перекладу сленгізмів у вищезазначених матеріалах ми пропонували власний переклад.

Сленг займає особливе місце у сучасному мовознавстві, оскільки охоплює досить широкий мовний пласт, який постійно поповнюється. Чимало науковців пропонують свої визначення терміна «сленг». У нашому дослідженні ми будемо опиратись на трактування, наведене у «Короткому тлумачному словнику лінгвістичних термінів» за редакцією С. Єрмоленко: «Сленг – варіант професійної мови, слова та вирази, що використовуються у спілкуванні різних груп, соціальних прошарків» [2, с. 160].

Труднощі при перекладі саме сленгу виникають через те, що сленг є рухомих шаром лексики і жоден словник не здатний зафіксувати кожен новий вираз, а це значно впливає на адекватність перекладу. Тому, щоб забезпечити якісний переклад, необхідно не лише розуміти особливості англомовного та україномовного футбольного дискурсу, а й цікавитися футбольними подіями та розуміти специфіку цього спорту.

Переклад сленгу, як зазначає І. Онушканич, в більшості випадків здійснюється за допомогою еквівалентних відповідників, стилістично нейтральних варіантів чи просторіччя. При перекладі сленгових слів, які не мають прямого відповідника, перекладачі можуть вдаватися до описового перекладу чи контекстуальних відповідників [4, с. 297-299].

Перейдімо до розгляду конкретних прикладів із проаналізованої нами статті. Нижчезазначені лексичні одиниці із нашої вибірки мають еквівалентні відповідники, що зафіксовані у словнику: *Ultras* [8] – *ультрас* [7], *howler* [8] – *груба помилка* [7]. Під час перекладу наступних лексичних одиниць ми вдалися до використання контекстуальних відповідників: *sweeper* [8] – *вільний захисник*, *Yo-yo club* [8] – *команда-ліфт*, *gaffer* [8] – *головний тренер*, *roacher* [8] – *результативний нападник*, *to get stuck in* [8] – *влитися у гру*, *to dive* [8] – *симулювати*. Ряд сленгізмів, які не мають відповідників, ми пропонуємо відтворити за допомогою описового перекладу: *parking the bus* [8] – *обережна оборонна тактика*, *screamer* [8] – *винятковий гол з дальньої дистанції*, *sitter* [8] – *шанс, який майже неможливо упустити*. У ході нашого дослідження виявлено, що експлікація є ефективним прийомом перекладу сленгізмів-аббревіатур: *GOAT (Greatest Of All Time)* [8] – *найславетніший гравець усіх часів*, *WAG (Wives and Girlfriends)* [8] – *дружини та подружки футболістів*.

Отже, при перекладі футбольного сленгу використовуються різні прийоми, зокрема еквіваленти, контекстуальні відповідники та описовий переклад. Як бачимо, іноді через застосування стилістично нейтральних варіантів перекладу сленгізмів спостерігається стилістична нівеляція оригіналу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гайдар Д. О. Методичні рекомендації до написання кваліфікаційних робіт за спеціальністю “переклад”: базові теоретичні поняття / за ред. О. В. Ребрій. Харків, 2015. Ч. 1. 20 с.
2. Єрмоленко С. Я., Бибик С. П., Тодор О.Г. Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / за ред. С.Я. Єрмоленко. Київ : Либідь, 2001. 223 с.
3. Максимчук В. В. Неологізми футбольного дискурсу як об'єкт лексикографічного опису / за ред. І. Д. Пасічник. *Наукові записки Національного університету “Острозька академія”. Серія «Філологічна»*. 2015. Вип. 57. С. 85–89.
4. Онушканич І., Штогрин М. Сленг як перекладознавча категорія: поняття, етимологія, способи перекладу. *Вісник Житомирського державного університету. Серія “Філологія”*. 2013. № 3. С. 296-300.
6. Процик І. Вербальне самовираження в субкультурі українських футбольних уболівальників : зб. наук. праць. “Мова і суспільство”. Львів, 2012. Вип. 3. С. 224–229.

7. Струганець Ю.Б. Семантика, структура, функціонування футбольної лексики в українській літературній мові початку ХХІ століття : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка. Тернопіль, 2016. 228 с.
8. Cambridge Dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org> (дата звернення: 17.04.2024).
9. Football phrases: 101 slang terms, idioms and meanings explained. URL: <https://www.goal.com/en/news/football-phrases-101-slang-terms-idioms-meanings-explained/lpf6bxqrxtmc1gjoile7hc7un> (дата звернення: 17.04.2024).

Аліна ОЛІЙНИК

Науковий керівник – доц. Гарасим ТЕТЯНА

READING AS A THERAPEUTIC TOOL IN TIMES OF WAR (BASED ON THE NOVEL “MISTER PIP” BY LLOYD JONES)

The perception of the war might vary greatly among individuals. Some consider it as a sickness that needs to be eradicated, others as an error to be avoided, and still the third group believes it to be a crime which needs to be punished, or even an outdated practice that should be abandoned. Despite such varied perspectives, it is an indisputable that everyone is affected by war, regardless of their viewpoints or beliefs. Thus, it is of paramount importance to discover approaches for diverting attention from the severe realities of conflict, relieving mental torment, and preserving mindfulness with productive pursuits.

The significant influence of war makes adjustments to human life, causing both individual lives and societal standards to radically shift. However, not all individuals are prepared for such upheavals and not all can quickly adapt to them. In modern society, the concept of “WAR” has ceased to be something distant and has become a common reality. War is something outside of normal human experience, so many people experience things they have never experienced before. During the war, individuals often lose the most important thing (i.e. the basis of their peace), and become vulnerable and fraught with anxiety. Reading is one of the most important therapeutic methods used to reduce ongoing sensations of distress, to minimize stress, and to provide individuals with a break from intrusive ideas [1, p. 427].

The aim of the article is to examine the theoretical background of reading as a therapeutic tool by analyzing how such a therapeutic approach is incorporated within the narrative structure of the novel “Mister Pip” by Lloyd Jones.

Reading provides an opportunity to become acquainted with someone else, immerse oneself in their words, step into their shoes, and embrace their worldview. As expressed by J. Ihanus with the help of the perspectives and voices provided by literature, reading empowers readers to transition from an “empty existence of monologue” to a realm of dialogue and polylogue [5, p. 27]. Moreover, Hanna Meretoja, a professor of comparative literature, further clarifies in her work “The Ethics of Storytelling” that literature reveals the simultaneous existence of alternative perspectives and interpretations of reality once readers engage in the act of reading [8, p. 56].

As outlined in the 28th edition of Dorland’s Illustrated Medical Dictionary, therapeutic reading is defined as “the reading of books for the treatment of mental disorders or for mental health improvement” [2, p. 195]. A contemporary interpretation of the nursing practice of therapeutic reading frames it as “the therapeutic use of literature with guidance or intervention from a therapist” [3, p. 157]. Research findings stipulated in the handbook that regarding the use of literature with therapeutic aim indicate the multifaceted benefits to readers ranging from an expressed relief from loneliness and isolation to mitigating depressive symptoms [3, p. 158].

When examining the benefits of therapeutic reading for mental health and overall well-being numerous advantages are singled out. The most important among these is the capacity of a close connection with literature to function as a so-called “platform for emotion regulation”, affording individuals the opportunity to explore and process their own emotional states in a safe environment. Through immersion in fictional worlds and the indirect experiences depicted in the text, readers develop a sense of empathy and social awareness, therefore strengthening their interpersonal relationships and fostering a sense of communal connection [7, p. 4].

In the book “Rethinking Therapeutic Reading: Lessons from Seneca, Montaigne, Wordsworth and George Eliot”, Kelda Green highlights that reading can serve as a catalyst for emotional regulation, offering individuals a structured way to explore and process their emotions in a safe manner [4, p. 156]. Immersion in a literary text connected with personal experiences can lead to a reduction in stress levels and an enhanced sense of emotional well-being. Additionally, Kelda Green’s work elucidates that reading stimulates cognitive function, including improvements in memory, concentration, and critical thinking skills [4, p. 156].

The topic of reading as a therapeutic tool in times of war is described in detail in the novel “Mister Pip” by Lloyd Jones. In the text, the act of reading and storytelling serves as a means of psychological survival for the characters amidst the horrors of the Bougainville Civil War. Through the protagonist Matilda’s relationship with Mr. Watts, who introduces the children to the works of Charles Dickens, reading becomes a refuge from the harsh